

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta sociálních věd
Institut komunikačních studií a žurnalistiky

POSUDEK MAGISTERSKÉ DIPLOMOVÉ PRÁCE

POZOR: V počítači vyplňujte pouze do šedivých políček!

Typ posudku Posudek vedoucí(ho) práce

Autor(ka) práce

Příjmení a jméno: Bc. Alžběta Dordová

Název práce: Republiku si rozvracet nedáme – třetí odboj v československých tištěných médiích

Autor(ka) posudku

Příjmení a jméno: PhDr. Martin Groman, Ph.D.

Pracoviště: IMS IKSŽ FSV UK

1. VZTAH SCHVÁLENÝCH TEZÍ A VÝSLEDNÉ PRÁCE („kliknutím“ zakřížkujte vybrané hodnocení)

		Odpovídá schváleným tezím	Odchyluje se od tezí, odchýlení je v práci zdůvodněné a je vhodné	Odchyluje se od tezí, odchýlení je v práci zdůvodněné, ale není vhodné	Odchyluje se od tezí, odchýlení není v práci zdůvodněné a není vhodné	Neodpovídá schváleným tezím
1.1	Cíl práce		x			
1.2	Technika práce	x				
1.3	Struktura práce	x				

KOMENTÁŘ (slovní hodnocení vztahu tezí a práce, případně konkrétní popis hlavních výtek)

Práce Alžběty Dordové v zásadě odpovídá schváleným tezím, k odlišnostem došlo jen vlivem nouzového stavu kvůli koronakrizi, kdy jsme referovaná média eliminovali na tisk, dostupný díky databázi Národní knihovny online, a také díky tomu, že v průběhu sběru materiálu bylo třeba upravit některé původní záměry a zadání aktuálnímu stavu výzkumu a sběru podkladů. Všechny tyto úpravy autorka po celou dobu odpovědně konzultovala a doporučení v rámci možností akceptovala.

2. HODNOCENÍ OBSAHU VÝSLEDNÉ PRÁCE

Vyplňujte písmeno na škále A – B – C – D – E – F (A=nejlepší, F= nevyhovující)

		Hodnocení známkou
2.1	Relativní úplnost zpracované literatury ke zvolenému tématu	B
2.2	Schopnost kriticky vyhodnotit prostudovanou literaturu a aplikovat ji	A
2.3	Úroveň zpracování materiálu, resp. zvládnutí techniky empirického výzkumu	A
2.4	Schopnost sestavit a použít soubor metod přiměřený cíli	B
2.5	Původnost práce, přínos práce k rozvoji oboru	A

KOMENTÁŘ (slovní hodnocení obsahu výsledné práce, případně konkrétní popis hlavních výtek)

Předložená práce je především kvalitně odvedenou sémiotickou analýzou dobové žurnalistiky a publicistiky z let 1949-1953, kterou tehdejší média napomáhala nastolení komunistického panství v Československu na příkladu procesů s pracovníky třetího odboje nebo jejich domnělými spolupracovníky. Autorka se dostatečně popasovala jak s dobovým historickým kontextem, teoretickým uchopením tematiky, tak s následnou sémiotickou analýzou, ve které prokázala schopnost čtení dobového textu v patřičných kontextech. Jako příklady si vybrala případy odborářů Bohumila Havlína, Jaroslava Vetejšky, Jaromíra Nechanského a Williama Nathana Oatise. V tomto ohledu je práce přínosná především v tom, jak detailně a přesvědčivě demonstuje jednotlivé sémiotické jevy v

analyzovaných textech a ukazuje na nich nejen jazykové prostředky dobové žurnalistiky, ale také jejich využití k persvazivní funkci a v důsledku v manipulaci s veřejným míněním, už tím, že žádný z hojných analyzovaných textů nijak nevybočil z předem daného rámce a nepřinesl informace nebo pohledy, dokonce často ani slovník, odlišných od ostatních textů.

3. HODNOCENÍ KONEČNÉ PODOBY VÝSLEDNÉ PRÁCE

Vyplňte písmeno na škále A – B – C – D – E – F (A=nejlepší, F= nevyhovující)

		Hodnocení známkou
3.1	Logičnost struktury práce, podloženost závěrů	A
3.2	Zvládnutí terminologie oboru	A
3.3	Funkčnost, úroveň, přiměřenost poznámkového aparátu	B
3.4	Dodržení citační normy (pokud se v textu opakovaně objevují pasáže přejeté bez udání zdroje, hodnotte písmenem F. Pokud v textu zjistíte přejeté pasáže vydávané autorem neoprávněně za vlastní zjištění, nedoporučte práci k obhajobě a ve „zdůvodnění v případě nedoporučení“ navrhněte, aby s autorem/kou bylo zahájeno disciplinární řízení.)	B
3.5	Jazyková a stylistická úroveň práce (pokud je opakovaně porušována platná kodifikace pravopisné normy, hodnotte písmenem F)	B
3.6	Oprávněnost a vhodnost příloh, grafická úprava	A

KOMENTÁŘ (slovní hodnocení podoby výsledné práce, případně konkrétní popis hlavních výtek)

Po formální stránce práce odpovídá nárokům na základní vědecký text dostatečně a autorka také zde osvědčila své schopnosti. Pokud bych měl upozornit na nějaký ten prohřešek, pak by to bylo nejspíše místy přebírání dobového slovníku a terminologie do autorského textu tak, že není dostatečně zřejmé, jestli autorka cituje dobovou terminologii, nebo se jí při čtení textů infikovala, což by nebylo tak nečekané. Viz například místy nejasné používání termínu *záškodníci*.

4. SHRNUJÍCÍ KOMENTÁŘ HODNOTITELE/KY (celkové hodnocení výsledné práce, její silné a slabé stránky, původnost tématu a závěrů apod.)

Autorka ve své sémiotické analýze vybraných textů o třetím odboji z let 1949-1953 referovala celou řadu periodik, mimo jiné Rudé právo, Lidovou demokracii, ČTK, Tvorbu, Práci, Naši pravdu i Pravdu, Rovnost či Naši práci a další. Už tento rozsah dává jistotu, že výsledky její analýzy nejsou neopodstatněné. Podle jejích zjištění vybraní představitelé třetího odboje byli prezentováni vyloženě negativním způsobem, a to obdobným způsobem ve článcích zpravodajského i publicistického charakteru. Konotace s nimi spojené se převážně vztahovaly k jejich osobám, skupinám, které měli organizovat a k charakteru jejich činnosti. Převážně byli označováni jako zločinci, zrádci, špioni, teroristé, vyškolení vyzvědači, záškodníci, vlastizrádci atd. Byli podle tisku také zodpovědní za tvorbu zpravodajských sítí a vyzrazování tajných státních informací z oblasti politické, hospodářské či vojenské západním výzvědným službám, zejména pak americké (CIC), francouzské, německé a vatikánské. Jak autorka uvádí ideologické a propagandistické *sdělení představovalo hlavní význam textů, a to ve smyslu odsouzení uvedených představitelů, ponaučení z jejich osudu, varování před trestem, jemuž nikdo neunikne, a/nebo apelu na bdělost a ostražitost*. Nesly v sobě také patrné stopy snahy po vyvolání společenské aktivity, která by nastolený režim ještě více podepřela. Téměř každý z vybraných článků apeluje na potřebu ostražitosti a bdělosti vůči všudypřítomné hrozbě a zároveň se snaží čtenáře na příkladu potrestaného viníka poučit o tom, jaký druh činnosti nebude v lidově-demokratickém režimu akceptován.

Předložená práce je přínosná především ve svém detailním pohledu na jazykovou stránku propagandistických textů, která nebývá v české historiografii mapující toto období zcela běžně akcentována, pokud bývají texty z tehdejšího tisku užívány, tak především jako ilustrace politických a společenských témat a jazyk tu hraje spíš rovinu často z dnešního pohledu absurdního příkladu. Autorka svým rozbořením ale, v souladu s někdejšími pracemi například Vladimíra Macury, upozorňuje na zásadní roli jazyka a terminologie ustavující v dané době mýtus trvalého ohrožení a nutné obrany proti tomuto, což nahrávalo budování a udržení komunistického panství v československé soudobé společnosti.

5. OTÁZKY NEBO NÁMĚTY, K NIMŽ SE PŘI OBHAJOBĚ DIPLOMANT(KA) MUSÍ VYJÁDŘIT:

5.1	Zabývala jste se také čtenářskými ohlasy na dané texty a na jejich možný dopad na publikum? Pokud ano, k čemu jste došla?
5.2	Jak to bylo s řízením těchto tiskových kampaní, jak si vysvětlujete, že všechny texty byly v zásadě ideově i jazykově blízké, až shodné. Bylo to řízením z centra nebo tím, že novináři věděli, co se od nich očekává a volili dokonce shodné jazykové prostředky, které byly v psaní o politických procesech v těchto letech obvyklé a našli bychom je patrně také u dalších případů jako byl třeba proces s Miladou Horákovou nebo specifickým způsobem také u procesu s Rudolfem Slánským.
5.3	
5.4	

6. ANTIPLAGIÁTORSKÁ KONTROLA TEXTU

Seznámil jsem se s výsledky antiplagiátorské kontroly URKUND.

Komentář pro případnou shodu nad 5%:

6.1	Shoda nad 5 % je v případě této práce způsobena vysokým poměrem shodných znaků v citacích, nikoli v autorském textu.
-----	--

6. NAVRHOVANÉ CELKOVÉ HODNOCENÍ PRÁCE („kliknutím“ zakřížkujte vybrané hodnocení)

A   výborně

ZDŮVODNĚNÍ V PŘÍPADĚ NEDOPORUČENÍ

Datum: 11. 6. 2020

Podpis: .....

Hotový posudek vytiskněte, podepište a odevzdejte ve dvou kopiích na sekretariát příslušné katedry. Posudek nahrajte do SISu ve formátu PDF, nebo jej zašlete sekretářce příslušné katedry, která jej do SISu nahraje v zastoupení. Nevkládejte do SISu naskenované posudky s podpisem. V SISu musí být posudek bez podpisu.